

la tribuna

Sostenibilitat i estabilitat pressupostària

Dels impostos directes i la taxa del tabac

JAUME BARTUMEU CASSANY

President de Progressistes-SDP

El pressupost del 2020 presenta un dèficit de caixa superior als 23 milions d'euros, un 77% més de l'import previst al pressupost del 2019, que era de 13 milions.

El pressupost del 2020 també preveu que els ingressos només creixin un 0,5% mentre que les despeses ho faran en més d'un 3%.

De manera que el més probable és una acceleració addicional de l'endeutament en els propers mesos. Per això és indispensable controlar la despesa de funcionament. I caldria treballar per obtenir més ingressos, la qual cosa no vol pas dir augmentar la pressió fiscal.

És important recordar que els impostos no són un fi en si mateix, sinó principalment un mitjà per poder finançar el nivell de despesa pública acordat democràticament. Per tant, el sistema fiscal ha de proporcionar recursos suficients per poder finançar aquesta despesa i ho ha de fer d'una manera justa i eficient. Per aquest motiu el sistema fiscal està integrat per diferents impostos que conjuntament permeten assolir aquests objectius de suficiència, equitat i eficiència.

En el pressupost del 2020, el pes dels impostos directes sobre el total d'ingressos impositius, incloent-hi les cotitzacions socials, és del 13%, que representa aproximadament uns 20 punts per sota del pes mitjà al conjunt de la Unió Europea.

És un resultat de la Llei 32/2014, del 27 de novembre, de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal que estableix una limitació al pes de la imposició directa sobre el total d'impostos directes i indirectes. Aquest límit constitueix una peculiaritat, perquè no existeix a cap altre país, i una clara contradicció amb la pròpia llei, en ser un límit que va

en contra dels objectius de sostenibilitat de les finances i estabilitat pressupostària i fiscal.

Perjudica la sostenibilitat de les finances públiques que la recaptació de l'IRPF o de l'impost de societats, per exemple, augmenti més que en altres impostos i que, per tant, es pugui superar el límit del 40%? No, òbviament.

L'edictat publicat al BOPA el 18 de desembre de 2019, que fixa el marc pressupostari general de l'Administració general de l'Estat per al període 2020-2023, indica que el límit del 40% es preveu que se situï en un 38,9% el 2020, d'acord amb la previsió d'ingressos del pressupost.

El pressupost del 2020 preveu una recaptació de l'IRPF de gairebé 39 milions d'euros, que significa un increment respecte al pressupost del 2019 de 7 milions d'euros, això és, un 22% més gran. Ara bé, les dades del pressupost poden donar una imatge allunyada de la realitat, perquè les dades de liquidació d'aquest impost el 2018 i fins al 30 de setembre del 2019 són sensiblement superiors a les pressupostades.

Si la recaptació de l'últim trimestre del 2019 creix al mateix ritme que ho ha fet durant els tres primers trimestres de l'any, gairebé un 8%, la xifra pressupostada per al 2020 augmentaria només en un 2,8% respecte al 2019. Per tant, la previsió no és tan optimista com inicialment pot semblar. En especial, si tenim en compte la previsió d'increment real del PIB del 2,1% i que l'impost encara està en fase de consolidació perquè només s'aplica des del 2015.

La importància de l'IRPF ha anat creixent des de la seva introducció i semblaria raonable que ho continués fent, perquè encara té un pes molt reduït sobre el conjunt d'ingressos impositius

d'Andorra. Així, el 2020 es preveu que representi prop del 6% del total d'ingressos impositius, incloses les cotitzacions socials, un pes molt allunyat del 24% que aproximadament sol representar en sistemes fiscals europeus (22% a Espanya i 19% a França).

Pel que fa a l'impost de societats la recaptació arriba el 2020 als 39 milions, amb un creixement del 4,6% respecte a l'any anterior. Ara bé, com en l'IRPF, si prenem com a referència l'import liquidat durant els tres primers trimestres del 2019 i suposem que en el quart evoluciona de la mateixa manera que el darrer trimestre de l'any anterior, la recaptació prevista per al 2020 és inferior en 660.000 euros al del 2019, amb una caiguda de l'1,7%.

Amb una previsió d'increment real del PIB del 2,1%, no sembla que aquesta caiguda en la recaptació de l'impost sigui normal, excepte que per defectes de la pròpia normativa les empreses trobin la manera, tot i obtenir més beneficis, de poder pagar menys. Ja l'any passat, a la memòria del projecte de pressupost, pàgina 71, es reconeixia que "aspectes tècnics de l'impost dificulten l'estabilitat en la seva recaptació", i a la d'aquest any, també a la pàgina 71, es destaca "que es tracta d'un impost amb un comportament força variable des que es va crear; factors com l'alta dependència d'alguns sectors econòmics en concret (en especial, el sector financer) i aspectes tècnics de l'impost dificulten l'estabilitat en la recaptació". Faria bé el Govern analitzant quins són aquests factors tècnics i proposar, per tant, els canvis legislatius oportuns.

Les previsions són preocupants. I encara ho són més quan les comparem amb la previsió d'ingressos per la taxa de con-

Aquest impost continua tenint un paper fonamental en el nostre sistema fiscal amb una recaptació prevista per al 2020 superior als 110 milions d'euros, xifra que representa prop d'un 30% del total d'ingressos procedents dels impostos directes i indirectes. El fet que aquesta recaptació procedeixi principalment de la imposició sobre el tabac posa de manifest la seva vulnerabilitat, i de tot el sistema fiscal, davant qualsevol fet que pugui afectar les vendes del tabac.

La suma total prevista d'ingressos per l'IRPF i l'impost de societats no arriba als 78 milions, quantia un 30% inferior als ingressos que genera la taxa. Estem davant d'una debilitat de les finances públiques andorranes que no es pot oblidar.

D'altra banda, els ingressos previstos per al 2020 representen gairebé la mateixa xifra pressupostada el 2019, amb una lleugera baixada d'un 0,7%. Si prenem les darreres dades de liquidacions del 2019, podem observar que durant els tres primers trimestres del 2019 la recaptació ha baixat un 5,2% respecte a la del mateix període del 2018.

En resum, comptat i debatut, la despesa pública corrent no baixa, sinó que continua augmentant inexorablement, mentre els ingressos corrents no pugen.

L'executiu intenta salvar les aparences anant a buscar els beneficis de FEDA i STA i aprofitant un entorn financer en el qual els interessos es mantenen històricament baixos, la qual cosa permetrà alleugerir el cost del pagament de l'endeutament.

El Govern ha optat, doncs, per la prudència, vigilant de no fer enfadar ningú, però l'edifici segueix molt fràgil. En cas de canvi de la conjuntura no es podrà pas fer front a tots els compromisos contrets. Per què ho amaguen?